

Uchwała Nr XXXII /.... /2021
Rady Gminy Lutowiska
z dnia 21 grudnia 2021r. roku

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki , Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Lutowiska na rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym tj. (Dz. U. 2021r, poz. 1372 ze zm.) art.4¹ ust. 1 i 2 oraz ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. (Dz.U. 2021, poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020, poz. 2050) Rada Gminy Lutowiska uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lutowiska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022r.

Załącznik do Uchwały
Nr XXXII/...../2021
Rady Gminy Lutowiska
z dnia 21 grudnia 2021 r.

**Gminny Program Profilaktyki,
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Lutowiska na rok 2022**

Rozdział I

– Wstęp

Rok 2022 to kolejny rok realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jak i również kontynuacja wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki. Realizacja Programu jest uzależniona od sytuacji epidemiologicznej i występowania zagrożeń związanych z wirusem Covid-19 na terenie Polski w roku 2022.

Podstawy prawne:

- 1.Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. (Dz.U.2021 poz. 1119)
- 2.Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2020 poz.2050)
- 3.Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2021 poz. 1249 ze zm.)
- 4.Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2020 poz. 1876 ze zm.)
- 5.Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2021 poz. 1372 ze zm.)
- 6.Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209 poz. 1245)

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Lutowiska. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Najwięcej problemów związanych z alkoholem powodują osoby nieuzależnione i to one stanowią największą grupę w całej populacji, także populacji gminy. A to z kolei oznacza, że celem działań podejmowanych zarówno przez administrację rządową, jak i samorządową jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w takich rodzinach, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny. Działania podejmowane przez gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol będą skierowane do wszystkich mieszkańców- również tych niepijących. Będą skierowane do osób dorosłych ale i do nastolatków, do kierowców i do sprzedawców alkoholu i nauczycieli. Prawo paradoksu prewencyjnego uświadamia również, dlaczego mylące może być podejmowanie problemów alkoholowych, w kategoriach patologii społecznej czy marginesu społecznego. Polityka wobec alkoholu dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą gminą, grupy osób uzależnionych. Polska polityka alkoholowa, podobnie jak polityka europejska, wpływa na problemy związane z alkoholem za pomocą regulacji o charakterze reglamentacyjnym. Oznacza to, że alkohol jest produktem legalnym, ale państwo świadome szkód, jakie powoduje jego używanie, bierze na siebie odpowiedzialność ograniczania negatywnych konsekwencji i ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością. Faktem jest że spożywanie alkoholu jest sprawą indywidualną każdego dorosłego konsumenta, ale kiedy jego picie powoduje negatywne konsekwencje dla jego otoczenia - wkracza prawo. U podstaw współczesnych systemów reglamentacyjnych leży założenie, że alkohol nie jest takim samym towarem rynkowym jak inne towary i nie podlega zasadom wolnego rynku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Lutowiska. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom, dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu ale przede wszystkim zapobiegać,

czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegająca kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom kiedy to człowiek jest poddany presji otoczenia.

Należy zwrócić uwagę, że uzależnienie nie dotyczy tylko alkoholu, narkotyków, ale również innych nieracjonalnych zachowań tj. uprawianie gier hazardowych, zbieractwo. Bardzo często stanowi to ucieczkę od problemów dnia codziennego. **Uzależnienia mogą być pojedyncze lub złożone, mogą się krzyżować, zmieniać.** Powodują one choroby wyniszczające psychikę, a w dalszej kolejności niszczą życie rodzinne, zawodowe, towarzyskie. W osobie uzależnionej następują zmiany charakterologiczne, które objawiają się brakiem obowiązkowości, osłabieniem woli i zainteresowań. Dlatego tak ważne jest uczestnictwo w programach opracowanych w celu „walki” z nałogiem.

Uzależnienia behawioralne (czynnościowe)- rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz jej otoczenia. Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od seksu/ pornografii, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka i wzmocnienie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Profilaktykę uniwersalną będziemy realizowali poprzez programy profilaktyczne w placówkach oświatowych skierowane do uczniów i ich rodziców. Główny nacisk będzie położony na: wskazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijanie swoich pasji i zainteresowań, umiejętnego nazywania i okazywania uczuć i emocji, nabycie umiejętności prawidłowego porozumiewania się zarówno w grupie rówieśniczej jak i w rodzinie.

Profilaktyka selektywna- ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci.

Koordynatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach.

DIAGNOZA - OBRAZUJĄCA ROZMIARY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ MIESZKAŃCÓW NASZEJ GMINY.

Punktem wyjścia przy planowaniu gminnych działań i wstępem do opracowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest diagnoza. Diagnoza pomaga określić skalę i rodzaj problemów alkoholowych, a także zbadać zapotrzebowanie na różnego typu działania należące do kompetencji samorządu gminnego. W celu prawidłowego przeprowadzenia diagnozy dokonano oceny zasobów i potrzeb. Na terenie gminy Lutowiska sprawami z obszaru uzależnień zajmują się następujące organy i instytucje :

- Urząd Gminy Lutowiska ;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ;
- Zespół szkół w Lutowiskach;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach ;
- Gminny Ośrodek Kultury;
- Zespół Dzielnicowych w Lutowiskach ;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Bieszczady”.

Samodzielne prowadzenie przez gminę badań i sondaży , a także zlecenie profesjonalnych ekspertyz , pozwalają właściwie ocenić stan różnego typu problemów (np. spożywanie alkoholu przez młodzież, przemoc w rodzinie, specyfiki lokalnego rynku napojów alkoholowych).

Diagnoza została wykonana na dzień 30 listopada 2021r.

Na terenie Gminy Lutowiska zamieszkuje 2 145 osób w tym :

- osoby uzależnione stanowią 2,47 % ogółu społeczeństwa- liczba osób 53;
- osoby pijące szkodliwie stanowią 9,65 % ogółu społeczeństwa- liczba osób 207;
- rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej , w których występuje problem alkoholowy w roku 2021- liczba rodzin 7, liczba osób w tych rodzinach 21 osoby;
- liczba osób przewiezionych do Izby Wyrzecznień w roku 2021 – 2 osoby ;
- liczba osób będących pod wpływem alkoholu ,którym odebrano uprawnienia do prowadzenia pojazdów w roku 2021: 2 osoba ;
- liczba interwencji policyjnych w roku 2021 w rodzinach- 12 , w tym 12 z udziałem osób pod wpływem alkoholu ;

Liczba przestępstw 14;

Liczba wykroczeń 148;

- liczba zatrzymanych w sprawie narkotyków w roku 2021 - 0 osoby ;
- liczba założonych Niebieskich Kart w związku ze stosowaniem przemocy domowej w roku 2021r.- 3 rodziny, karty czynne – 5 ;
- liczba rodzin z którymi w roku 2021 pracował Zespół Interdyscyplinarny – 3;
- liczba podejrzanych o stosowanie przemocy domowej przekazanych do Prokuratury w roku 2021- 3;
- -liczba osób , z którymi pracowała GKRPA w roku 2021 – 14 osób ;

- liczba członków rodziny , w której występuje problem alkoholowy z którymi współpracowała GKRPA w roku 2021 - 15 osób;
- liczba osób , które zgłosiły się do Punktu Konsultacyjnego w roku 2021 - 17
- liczba rodzin zagrożona alkoholizmem wychowująca małe dzieci-5 (objęte pomocą asystenta rodziny).

Z informacji przekazanych przez instytucje zajmujące się obszarem działań w zakresie uzależnień wynika że wzrasta świadomość naszych mieszkańców w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, są widoczne zmiany postaw wobec osób, które uwolniły się z nałogu alkoholowego rozpoczynają nowy etap życia , nieufność względem zmiany już nie budzi strachu, lecz daje innym ludziom o podobnych problemach siłę do zmian. Wzrasta również ilość osób współuzależnionych od alkoholu, które korzystają z porad Punktu konsultacyjnego i są partnerem dla instytucji pracujących w obszarze uzależnień. Dodatkowo wprowadzenie instytucji asystenta rodziny w obszarze pomocy społecznej wpływa na wzrost bezpieczeństwa w rodzinach wychowujących małe dzieci.

Rozdział II

Główne cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2022

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1.Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
- 2.Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- 3.Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 4.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii szczególnie dzieci i młodzieży.
- 5.Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
6. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Rozdział III

Zadania szczegółowe na rok 2022 w zakresie działań profilaktycznych, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałaniu narkomanii oraz przemocy domowej adresowane do ogółu mieszkańców gminy.

A. Edukacja publiczna :

- udział w Ogólnopolskiej Kampanii :

„ Dopalacze- powiedz stop 2022”;

„ Reaguj na przemoc !” 2022,

„Postaw na rodzinę” 2022

w ramach której otrzymamy materiały dla rodziców , nauczycieli ,uczniów oraz materiały dla gminy do wykorzystania podczas spotkań- Festyny rodzinne i inne imprezy grupujące rodziny na których będą rozdawane materiały w formie broszur;

- edukacja społeczeństwa podczas zebrań wiejskich oraz imprezach o charakterze społecznym w obszarze uzależnień i przemocy;

- materiały edukacyjne dla nauczycieli i dzieci oraz młodzieży szkolnej do prowadzenia zajęć profilaktycznych;

- edukacja rodziców dzieci podczas zebrań organizowanych przez Szkołę oraz prowadzenie programów profilaktycznych podczas spotkań organizowanych w sołectwach.

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie konieczne jest odpowiednie przygotowanie. Niezbędna jest wiedza na temat zjawiska przemocy

w rodzinie, znajomość mechanizmów przemocy domowej , specyfiki funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc, standardów pracy interdyscyplinarnej, obowiązujących proceder osób doznających przemocy i stosujących przemoc, standardów pracy interdyscyplinarnej, obowiązujących procedur i przepisów prawnych, a także umiejętność nawiązywania kontaktu, patrzenia na problem klienta z jego pespektywy, pracy psychologicznej z klientem, a także motywowania go do zmiany sytuacji, w jakiej się znajduje lub do zmiany zachowania.

Oczywistym jest, że kompetencje osoby pomagającej mają istotny wpływ na jakość udzielonej przez nią pomocy . Podniesieniu kompetencji i rozwijaniu różnego rodzaju umiejętności służą szkolenia, kursy, konferencje.

W związku z powyższym rekomenduje się ;

- organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie oraz konsekwencji jej doznawania., funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc;
- organizowanie i finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu poprawę sytuacji w rodzinie i zatrzymywania przemocy.

B. Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu.

Rosnący poziom finansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnienia nie zabezpiecza realnego popytu na te świadczenia. Sytuacja taka skutkuje:

- ograniczeniem dostępności świadczeń, zmniejszonym zatrudnieniem specjalistów; -
- ograniczeniem kompleksowości opieki terapeutycznej, niższą jakością leczenia/porady zamiast programów psychoterapii/. Wysokość środków przekazywanych przez NFZ na leczenie osób uzależnionych, nie jest adekwatna do wciąż rosnącej liczby osób zgłaszających się na leczenie. Wobec powyższego ustawodawca stworzył możliwość -przekazywania środków publicznych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej/ Dz.U. 2020, poz. 295 /. W bieżącym roku z programu profilaktycznego przeznaczono kwotę **4 000 zł.**, która w formie dotacji zostanie przekazana do Starostwa Powiatowego w Lesku na wsparcie Poradni Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych..

Działania podejmowane w ramach profilaktyki w Zespole Szkół w Lutowiskach w roku 2022

1. Działania profilaktyczne szkoły prowadzone są w oparciu o opracowywane „Programy wychowawczo - profilaktyczne”, które są aktualizowane z każdym nowym rokiem szkolnym i kierowane są do uczniów, nauczycieli i rodziców. Nauczyciele zostali przeszkoleni z rekomendowanego przez PARPA programu profilaktycznego „Spójrz Inaczej”, i realizują jego treści, w oparciu o scenariusze zajęć. Ze względu na pandemię koronawirusa, wiele działań jest przesunięte w czasie lub ze względu na brak uczniów w szkole, nie ma możliwości ich realizacji, w pełnym zakresie .
Planowane działania w roku 2022 :
2. Udział w ogólnopolskiej Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł
3. CELE GŁÓWNE.
  1. BUDOWANIE UMIEJĘTNOŚCI radzenia sobie w sytuacjach trudnych, które powodują ryzyko pojawienia się zachowań agresywnych i autodestrukcyjnych np.

sięgania po alkohol, dopalacze, papierosy, edukacja rodziców i wsparcie ich w zakresie umiejętności wychowawczych.

2. WYZWALANIE POZYTYWNYCH EMOCJI, czyli niwelowanie szkód psychicznych związanych z ograniczeniami nałożonymi w związku z pandemią.

3. NABYWANIE UMIEJĘTNOŚCI budowania poczucia własnej wartości u dzieci i młodzieży.

4. OGRANICZENIE podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych (agresywnych i autodestrukcyjnych) będących wynikiem izolacji społecznej (rówieśniczej). Cele kampanii ZTU 2022

5. WSPIERANIE działalności wychowawczej szkół i placówek oświatowych, w tym udostępnienie możliwości realizacji kampanii w trybie zdalnym.

6. EDUKACJA rodziców i wsparcie ich w zakresie umiejętności wychowawczych.

4. Udział w programie rekomendowanym przez PARPA - „Spójrz inaczej na agresję” – dla klas IV- VIII

5. Program zajęć wychowawczo-profilaktycznych autorstwa Andrzeja Kołodziejczyka, Ewy Czerniewskiej i Tomasza Kołodziejczyka Stanowi on uzupełnienie programu „Spójrz inaczej” o problematykę agresji, przemocy, lecz może być realizowany również jako odrębna całość. Celem głównym jest wyuczenie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z przemocą z zewnątrz. Program przeznaczony jest dla klas IV - VIII szkoły podstawowej. Realizują go przeszkoleni nauczyciele podczas 12 spotkań warsztatowych. Opracowano podręcznik dla realizatorów zawierający podstawową wiedzę na temat agresji, wskazówki metodyczne dla prowadzącego oraz scenariusze kolejnych spotkań.

6. Diagnoza problemów wychowawczych oraz Trening Umiejętności Społecznych w klasach IV – VIII – zajęcia warsztatowe prowadzone przez psychoterapeutów z Centrum Szkoleniowo – Terapeutycznego SELF z Rzeszowa, w tym konsultacje specjalistyczne dla rodziców.

7. Diagnoza społeczna – badanie ankietowe uczniów:

8. OBSZARY TEMATYCZNE BADAŃ:

9. ZDROWIE – jakość życia i zdrowia; sport; zwyczaje żywieniowe; postawy wobec środków psychoaktywnych, alkoholu, papierosów, dopalaczy; stres i przemoc.

10. RODZINA – ocena bezpośrednich relacji rodzinnych oraz postawy wobec tradycji i przodków; zwyczaje życia rodzinnego na co dzień i od święta.

11. SZKOŁA – stosunek do nauczycieli i nauki; perspektywy i oczekiwania edukacyjne; szkolne i pozaszkolne relacje rówieśnicze.

12. KULTURA – uczestnictwo w kulturze, czytelnictwo książek, korzystanie z komputerów, smartfonów, Internetu, socialmedia.

13. PSYCHOLOGIA – emocje i ocena swojej przyszłości; główne priorytety życiowe.

EKONOMIA – wydatki młodzieży i oczekiwania finansowe oraz materialne.

KAPITAŁ SPOŁECZNY – zaufanie społeczne i aktywność na rzecz społeczności lokalnej, wolontariat, patriotyzm i gotowość do poświęceń.

14. Działalność, prowadzona w ramach kół zainteresowań i innych zajęć dodatkowych, polegająca na organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, rozbudzaniu zainteresowań i pasji, w tym konkursy, wyjazdy, spotkania.
15. Organizacja szkolnych konkursów i akcji profilaktycznych – zakup nagród oraz materiałów profilaktycznych.
16. Działalność podejmowana w ramach Szkolnego Klubu Wolontariatu Szansa.
17. Cel główny działalności:
18. Ideą przewodnią podejmowanych działań jest przede wszystkim wykorzystanie umiejętności, pomysłów i twórczego zapału ludzi młodych do podejmowania działań o charakterze prospołecznym, nieodpłatnym na rzecz środowiska lokalnego, szkoły, gminy, a także poza nią. Poprzez proponowaną im alternatywę zagospodarowywania czasu wolnego, mamy nadzieję na krzewienie wśród młodzieży postaw altruistycznych, jako przeciwwagi dla konsumpcyjnego stylu życia i uzależnień. Stwarzanie okazji do budowania świata wartości w oparciu o autorytety, pomoc w rozwijaniu własnych zainteresowań, wpłynie pozytywnie na rozwój osobowości młodych pokoleń, a w szerszym wymiarze na całość procesu edukacyjno – wychowawczego.
19. Cele szczegółowe działalności
20. Propagowanie i kształtowanie wśród młodzieży postaw prospołecznych.
21. Uwrażliwienie na potrzeby innych.
22. Rozwijanie empatii i tolerancji.
23. Inspirowanie do twórczego spędzania czasu wolnego.
24. Kreowanie roli szkoły jako centrum lokalnej aktywności.
25. Angażowanie się w działania na rzecz społeczności szkolnej i lokalnej, tworzenie więzi ze środowiskiem.
26. Kształtowanie umiejętności działania zespołowego.
27. Współdziałanie z organizacjami społecznymi i młodzieżowymi.
28. Rozwijanie zainteresowań.
29. Wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży szkolnej.
Uczenie samorządności i umiejętności współpracy.
30. Obszary działania :
31. Środowisko szkolne: współpraca z lokalnymi instytucjami oraz osobami, działającymi na rzecz osób potrzebujących, pomoc w organizowaniu ciekawych projektów, przedsięwzięć i wydarzeń na terenie szkoły i gminy, angażowanie się
32. w jednorazowe akcje o charakterze charytatywnym.
33. Środowisko pozaszkolne: organizacja wyjazdów do placówek i instytucji, zajmujących się osobami starszymi, opieką nad dziećmi i innymi, rozwijanie wśród młodzieży postawy zaangażowania, otwartości, wrażliwości na potrzeby innych, poprzez włączanie się w różne akcje.
34. W roku 2022 Zespół Szkół w Lutowiskach otrzymuje dotację na realizację Programu w wys. **14 000 zł.** z przeznaczeniem na :
35. - zakup programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA;
36. - pokrycie niezbędnych wydatków związanych z funkcjonowaniem Grupy Wolontariatu;

37. - zakup nagród dla dzieci i młodzieży uczestniczących w konkursach i programach związanych z profilaktyką;
38. - zakup pomocy edukacyjnych dla pedagoga i nauczycieli do prowadzenia programów profilaktycznych.
39. - działalność psychoedukacyjną dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

E. Szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie dla członków Gminnej Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- całościowe finansowanie kosztów udziału w szkoleniach, seminariach, warsztatach oraz kosztów zakwaterowania, wyżywienia, przejazdu i zakupu materiałów szkoleniowych;

- delegacje- rozliczanie kosztów delegacji służbowych zgodnie z poleceniem wyjazdu.

F. Organizacja czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz rodzin z grupy ryzyka :

-organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży, oraz rodziców np. konkursy o tematyce uzależnień, festyny rodzinne, pielgrzymki trzeźwościowe, rekolekcje trzeźwościowe, , spotkania wielopokoleniowe z Okazji dnia Seniora oraz współorganizacja z Polskim Czerwonym Krzyżem- Oddział Ustrzyki Dolne Kampanii Profilaktycznej , których adresatem są dzieci i młodzież Powiatu Bieszczadzkiego, Organizacja Gminnego Dnia Osób Niepełnosprawnych w Gminie Lutowiska, współorganizacja Bieszczadzkiego Dnia Osób Niepełnosprawnych, udział Gminy w programie profilaktycznym „Potrafimy wiele; realizowanym przez Bieszczadzkie Stowarzyszenie na Rzecz dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promyk Nadziei” w Ustrzykach Dolnych, udział Gminy w programie Rządowym realizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Ustrzykach Dolnych „ Stop Patologiom - Razem Bezpieczniej” oraz współorganizacją konkursu plastycznego „Bezpieczne wakacje” i „Policja oczami dzieci”.

G. Ograniczenia dostępności alkoholu :

-przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych;

-przestrzeganie zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Lutowiska;

- organizowanie imprez bezalkoholowych.

H. Wspomaganie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lutowiskach w zakresie:

W roku 2022 GOK. na realizację Programu profilaktycznego otrzymał dotację w wys. **20 000 zł.** , w szczególności na :

- 1.- dofinansowanie wyżywienia dla dzieci i młodzieży podczas ferii;
2. -dofinansowanie wyżywienia podczas półkolonii wakacyjnej dla dzieci i młodzieży
- 3.- dofinansowanie wyjazdów dla dzieci i młodzieży związanych

z zagospodarowaniem czasu wolnego;
4- doposażenie świetlicy działającej przy GOK w gry i materiały do zajęć plastycznych.

Program Profilaktyczny realizowany w Gminnym Ośrodku Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach w roku 2022

Program Gminnego Ośrodka Kultury jest zarówno terapeutycznym jak i twórczym programem. Skierowany jest do dzieci, młodzieży ich rodziców oraz seniorów. Jego zadaniem jest integracja wielopokoleniowa, wszechstronny rozwój osobowości odbiorców oraz korekta dysfunkcyjnych zachowań i postaw. Ma służyć pomocą w integralnym wychowaniu dzieci i młodzieży, odnalezieniu się w dzisiejszym świecie w którym istnieje wiele zagrożeń.

I. CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Zasadniczym celem programu zajęć jest wszechstronny rozwój osobowości wychowanków, świadome i aktywne przygotowanie go do życia w społeczeństwie, do stawania się pełnowartościowym człowiekiem, pełnym poczucia własnej wartości i godności ludzkiej, zdolnym do podejmowania dojrzałych decyzji, wolnym od nałogów.

Rozwój zdolności artystycznych, zainteresowań, pasji, ukształtowanie osobowości zgodnej z uznawanymi społecznie normami i wartościami chrześcijańskimi.

Można to osiągnąć poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Kształtowanie pozytywnych relacji w grupie rówieśniczej, kontaktach z dorosłymi, osobami niepełnosprawnymi, przedstawicielami innej narodowości;
2. Rozwijanie postawy asertywności;
3. Kształtowanie i pielęgnowanie kontaktów międzyludzkich (koleżeństwa, przyjaźni)
4. Kształtowanie więzi ze środowiskiem poprzez aktywne uczestnictwo w kulturze lokalnej, regionalnej;
5. Kształtowanie systemu wartości i współodpowiedzialności za swoją rodzinę;
6. Kształtowanie umiejętności obrony wyznawanych wartości;
7. Kształtowanie odpowiedzialności człowieka za siebie i innych;
8. Kształtowanie umiejętności dokonywania właściwego wyboru w korzystaniu ze środków masowego przekazu;
9. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań wychowanka;
10. Kształtowanie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego;

11. Kształtowanie szacunku dla własnego ciała i odpowiedzialności za nie;
12. Kształtowanie ucznia w formowaniu otwartości na prawdę i wrażliwości na zło;
13. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych poglądów, słuchania innych, oceniania zaistniałej sytuacji i podejmowania decyzji;
14. Kształtowanie wrażliwości moralnej, wpajanie wartości i zasad etycznych;
15. Kształtowanie pozytywnego myślenia, wiary we własne siły;
16. Kształtowanie postawy ekologicznej w odniesieniu do życia człowieka;
17. Kształtowanie wrażliwości na piękno natury;
18. Kształtowanie wrażliwości estetycznej i artystycznej wychowanka, jego ekspresji twórczej i wyobraźni;
19. Kształtowanie postawy akceptującej siebie, własną płęć, uczucia, zainteresowania;
20. Kształtowanie pozytywnego myślenia, wiary we własne siły i możliwości;
21. Kształtowanie postawy społecznej poprzez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współżyciu i współdziałaniu w grupie rówieśniczej;
22. Kształtowanie refleksji nad sposobem wyboru spędzania wolnego czasu;
23. Wyzwalanie potrzeby samodoskonalenia i samowychowania;
24. Kształtowanie postaw przygotowujących do życia w społeczeństwie.

II STRUKTURA PROGRAMU

Świadomość, że praca wychowawcza jest procesem długofalowym, prowadzącym do wewnętrznego zharmonizowania człowieka, wymaga od instruktorów, wychowawców dużej czujności i elastyczności w działaniu. Program został podzielony na kręgi tematyczne:

1. Moja grupa;
2. Rodzina w życiu człowieka;
3. Mój region;
4. „Ja” w społeczeństwie czyli warto dobrym być;
5. Rola autorytetu w moim życiu;
6. Budujemy zdrowy obraz samego siebie;
7. Moja twórczość;
8. Konkursy i uroczystości okolicznościowe;
9. Drogi i bezdroża czyli współczesne zagrożenia;
10. Środki informacji;
11. Kultura wolnego czasu;
12. Przyroda wokół nas;

13. Aktywność ruchowa.

III TREŚCI WYCHOWAWCZE I PLANOWANE OSIĄGNIĘCIA WYCHOWANKÓW.

Krag tematyczny: MOJA GRUPA

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia - ustalenie zasad dla osób uczęszczających do Gminnego Ośrodka Kultury, ustalenie celów indywidualnych i celów zajęć;

- sposoby komunikowania się w grupie;
- korzyści i zagrożenia, jakie niosą ze sobą związki koleżeńskie: pomoc wzajemna, wspólne zabawy, wspólna nauka; pozytywne wzorce zachowań;
- presja w grupie – umiejętność odmawiania; w każdej sytuacji powinno się pozostać sobą, żyć w zgodzie z własnym odczuciem dobra i zła;
- asertywność – sposób na bycie sobą bez krzywdzenia innych;
- cechy dobrego kolegi (rzetelność, prawdomówność, uczynność, życzliwość itd.);
- pojęcie empatii i jej znaczenie w rozwoju przyjaźni;
- rówieśnicy – koleżeństwo, przyjaźń, więzi emocjonalne;- otwarcie wyraża swoje zdanie;
- dostosowuje się do panujących reguł w grupie;
- prawidłowo porozumiewa się z grupą rówieśniczą i otoczeniem;
- uświadamia sobie pozytywne znaczenie więzi koleżeńskich;
- umie rozróżniać sytuacje, w których występuje presja grupy;
- nabywa umiejętność mówienia „nie”;
- podnosi własną samoocenę;
- potrafi zastosować model asertywności jako sposób rozwiązywania konfliktów;
- dojrzeva do stwierdzenia, że o wartości człowieka nie decyduje pełen portfel;
- wczuwa się w przeżycia drugiej osoby;
- zdaje sobie sprawę, że przyjaźń jest konstruktywną więzią wzbogacającą obie strony.

Krag tematyczny: RODZINA W ŻYCIU CZŁOWIEKA

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia - rodzina jako wspólnota osób;

- funkcja rodziny;
- dom może być skromny, ale szczęśliwy - miejsce do którego się wraca, by zregenerować siły fizyczne i duchowe;
- znaczenie rodziny w życiu człowieka, zapewnienie bytu jej członkom, urodzenie i wychowanie potomstwa, wzajemne obdarzanie miłością, pomoc i opieka, nauka życia we wspólnocie, przekaz kultury i tradycji;
- pielęgnowanie więzi rodzinnych;
- źródła konfliktów i sposoby ich przewycięzania;
- odpowiedzialność młodych za kierowanie swoim rozwojem poprzez dokonywanie własnych wyborów zgodnie z przyjętym systemem wartości;- docenia wysiłki rodziców i współdomowników w tworzeniu więzi rodzinnej;

- zna zakres obowiązków swoich aktualnie oraz jako przyszłego rodzica;
- dostrzega że w domu najważniejsza jest atmosfera, którą tworzy między innymi dobre słowo;
- ma świadomość współodpowiedzialności za swoją rodzinę;
- zna sposoby wzmacniania więzi rodzinnej;
- rozumie znaczenie relacji pomiędzy członkami rodziny dla własnego dobra.
- uświadamia sobie, że system wartości, który otrzymał przekazuje kiedyś swoim dzieciom, patrzy na tradycję i zwyczaje jako na niezaprzeczalne wartości;

Krag tematyczny: MÓJ REGION

Treści wychowawcze Planowane osiągnięcia - lokalne i regionalne tradycje, święta i obyczaje;

- miejscowe podania, przysłowia, muzyka, architektura, plastyka, sztuka, ludowa, muzyka, folklor, rzemiosło;
- język regionu, gwara i nazewnictwo; - świadomie i aktywnie uczestniczy w życiu wspólnoty lokalnej;
- potrafi odczytać związki łączące tradycje rodzinne z tradycjami regionu;
- dostrzega wpływ wartości związanych z kulturą regionu

Krag tematyczny: „JA” W SPOŁECZEŃSTWIE CZYLI WARTO DOBRYM BYĆ

Treści wychowawcze; planowane osiągnięcia - nabywanie umiejętności planowej, dokładnej i rzetelnej pracy prowadzącej do osiągnięcia celu;

- uczestniczenie dzieci i młodzieży w planowaniu i wykonywaniu prac i zajęć;
- współpraca z kolegami w zespole, dyskusje, ustalanie wspólnych wyników;
- przewidywanie skutków swojego postępowania, dostrzeganie zależności: przyczyna - skutek;
- mimo niepowodzeń, ponawianie prób, które zakończą się powodzeniem;- kształtowanie postaw przygotowujących do życia w społeczeństwie;
- rozwijanie umiejętności współpracy z innymi i współodpowiedzialności za uzyskane wyniki pracy;
- nabywanie umiejętności skutków swojego postępowania;
- wyrabianie dyscypliny wewnętrznej i wytrwałości w dążeniu do celu.

Krag tematyczny: ROLA AUTORYTETU W MOIM ŻYCIU

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia- czym się kierować w wyborze autorytetu? Jak odróżnić przemijającą modę od autorytetu, który zaważy na dalszym życiu człowieka? Idol a autorytet;

- autorytet i ich wpływ na moją osobowość;
- ludzie zasłużeni dla mojego środowiska lokalnego i regionu;
- co zyskujemy, wybierając taki lub inny autorytet? - rozumie, że nie wszystko, co jest atrakcyjne – jest dobre;

- potrafi określić system wartości oraz wkład pracy sławnych ludzi dla dobra w rozwoju ludzkości;
- okazywanie szacunku dla ludzi i ich pracy;
- umie zdecydować o primacie jednych wartości nad innymi i to uzasadnić

Krag tematyczny: MOJA TWÓRCZOŚĆ

- Treści wychowawcze . Planowane osiągnięcia- aktywność plastyczna i techniczna:
- elementy dekoracyjne;
  - kultywowanie tradycji regionalnych; jadło, kultura, stroje, muzyka, obyczaje;
  - teatrzyk, inscenizacje, improwizacje;
  - aktywność muzyczna, słuchanie muzyki, tworzenie muzyki, nauka gry na instrumentach, nauka śpiewu, taniec;- posługuje się technikami plastycznymi dla wyrażenia własnych przeżyć, emocji, spostrzeżeń;
  - projektuje i wykonuje płaską lub przestrzenną formę użytkową z wykorzystaniem dowolnych materiałów;
  - rozumie potrzebę kultywowania tradycji regionalnych;
  - wyraża swoje emocje i uczucia za pomocą gestu, mimiki, ruchu;
  - potrafi cieszyć się z aktywności muzycznej;
  - dostrzega piękno muzycznej kultury regionu.

Krag tematyczny: KONKURSY I UROCZYSTOŚCI OKOLICZNOŚCIOWE

Treści wychowawcze . Planowane osiągnięcia - propozycje konkursów:

- konkurs muzyczny;
- konkurs świąteczny;
- konkurs plastyczny;
- konkurs fotograficzny;
- imprezy okolicznościowe, imieniny, urodziny i inne uroczystości w grupie,
- przyjmuje porażki i wie, że są one nieodłącznym elementem życia;
- uznaje, że każdy człowiek ma prawo do błędów;
- umie właściwie zachować się podczas różnych uroczystości.

Krag tematyczny: DROGI I BEZDROŻA CZYLI WSPÓŁCZESNE ZAGROŻENIA

- Treści wychowawcze . Planowane osiągnięcia- zagrożenia wynikające z uczestnictwa w ruchu drogowym
- iluzja opakowań i reklamy, a rzeczywistość:
  - papierosy i „druga strona medalu”;
  - szybkie tempo uzależnienia alkoholowego w młodości;
  - „piękne obietnice” narkotyków, a w finale tragedia; narkotyki jako komponent imprez;
  - odmawiam – czy to tylko słowa „maminsynka”;
  - powierzchowność w hierarchizowaniu dobra i zła;
  - przemoc, agresja;

- świadomie podnosi swoją wiedzę w zakresie znajomości kodeksu drogowego;
- zna mechanizmy działania używek i ich szkodliwość;
- uodparnia się bardziej na ofertę „świata”;
- nabywa pewności, że odmawiając demonstruje siłę charakteru;
- docenia ostrożność i zdystansowanie wobec złudnych miraży świata;
- zna drogi zakażenia wirusem COVID 19;
- nabywa pozytywne odniesienie do zakażonych i chorych na COVID 19(akceptacja, empatia),
- stosuje się do wytycznych zapobiegających zakażeniom wirusami;
- wyraża swoje emocje negatywne w społecznie uznawany sposób.

Krag tematyczny: ŚRODKI INFORMACJI

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia – TV i INTERNET nie musi być wrogiem, jeśli się uruchomi rozsądek i ma poczucie czasu oraz obowiązku;

- bogactwo czasopism młodzieżowych. Przedstawienie oferty periodyków wspierających wszechstronny rozwój młodego człowieka;
- reklamy i ich oddziaływanie na odbiorcę. Rozróżnienie między faktami a opiniami zawartymi w reklamach;
- książki, które warto przeczytać;
- nabywa odporności, aby nie oglądać TV oraz treści internetowych zachłannie i bezmyślnie;
- stara się poprawnie wartościować i wybierać programy i treści;
- zdobywa rozeznanie i potrafi odróżnić czasopismo „płytkie” od ambitnego i ciekawego poznawczo;
- wzmacnia postawę asertywną wobec ofert;
- rozumie, że reklama promuje postawy hedonistyczne;
- potrafi wyjaśnić wpływ reklamy na styl życia;
- rozumie pozytywny wpływ literatury na osobowość człowieka.

Krag tematyczny: KULTURA WOLNEGO CZASU

Treści wychowawcze Planowane osiągnięcia - sposoby spędzania wolnego czasu; jego planowanie i zorganizowanie;

- konieczność aktywnego odpoczynku jako antidotum na siedzący tryb życia w szkole i w domu;
- portret człowieka zubożonego (pilot od TV i „myszka” w ręce)- natłok informacji i obrazów, brak czasu na refleksję, znieruchomienie wyobraźni. Wybór najlepszych programów i gier komputerowych dowodem rozsądku.
- „Kto czyta nie błądzi” czyli o potędze dobrej lektury (bogacenie słownictwa, praca własnej wyobraźni, twórcze myślenie, indywidualna interpretacja tekstu itp.)
- interesujące i mądre spędzanie wolnego czasu; Wzbudza potrzebę panowania nad własnym czasem;

- zdobywa umiejętność rezygnacji z gier komputerowych i mało wartościowych programów;
- mobilizuje się do pracy nad swoją wolą;
- staje się świadomym kreatorem własnej osobowości poprzez odrzucanie lub przyjmowanie oferty mass mediów;

Krag tematyczny: PRZYRODA WOKÓŁ NAS

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia - zmiany w przyrodzie wynikające z działalności człowieka; zanieczyszczenia, zagrożenia i przeciwdziałania im;

- cechy charakterystyczne ekosystemu w moim regionie;
- konkursy przyrodnicze;
- wycieczki i zajęcia w plenerze; - dostrzega swój udział w działalności na rzecz poszanowania przyrody;
- rozumie wpływ przyrody na życie człowieka;
- dostrzega terapeutyczny wpływ przyrody na człowieka;
- dostrzega cechy charakterystyczne ekosystemu w swoim regionie;
- zachowuje się racjonalnie w kontakcie z przyrodą;

Krag tematyczny: AKTYWNOŚĆ RUCHOWA

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia:

- gry zespołowe;
- zabawy rekreacyjne;
- pływanie;
- gry terenowe;- umie zorganizować proste formy wypoczynku;
- wyraża swoje emocje i uczucia za pomocą ruchu.

Praca wychowawcza z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi wymaga uwzględnienia propozycji ich samych. Dobór treści jak i metod powinien być tak przemyślany, aby dawał człowiekowi możliwość do osiągnięcia sukcesów. Powinien być bogaty i różnorodny, aby wspomagał rozwój zarówno intelektualny, jak też psychiczny, moralny i społeczny. Realizując program proponuję korzystać między innymi z takich metod jak:- praca w grupach, „burza mózgów”, pantomima – pomóż innym, pomniki – charakterystyka postaci, rzeźba – konflikt, sytuacyjna – analiza przypadków, technika zadań niedokończonych, łańcuch skojarzeń, „śniegowa kula”, dyskusja, pogadanka. Zabawy ruchowe na powietrzu: - podchody, zbijak, „dwa ognie”, chowany, itd.

1. Problematyka terapeutyczna

Praca wychowawcza powinna polegać na kształtowaniu stosunku ludzi do świata i ludzi, ich przekonań i postaw, wartości i celu życia. Zasadniczym celem tego programu jest wszechstronny rozwój osobowości. Działania terapeutyczne są uzależnione od potrzeb uczestników grupy. Wychowawca decyduje na jakie tematy należy położyć nacisk. W pracy terapeutycznej, aby osiągnąć sukcesy, należy stosować pochwały, nagrody. Do budowania

silnej osobowości potrzebne jest jego poczucie własnej wartości, które pozwala skutecznie opierać się naciskom kolegów i środowiska np. w sprawie palenia papierosów, eksperymentów z narkotykami czy alkoholem. W kształtowaniu właściwej postawy wychowanków ważny jest stosunek do samego siebie, a ciepła i serdeczna atmosfera w grupie wzmacnia ten szacunek. Niezwykle ważna jest postawa wychowawcy i zorganizowanie czasu zajęć. Na wzrost poczucia własnej wartości ma wpływ działalność twórcza. Zajęcia świetlicowe mają za zadanie propagować zdrowy styl życia, który jest źródłem sukcesu, podstawą do budowania własnego człowieczeństwa. Dzieci młodzież i dorośli mają dążyć do samowychowania i samooceny. Jest to konieczność ciągłego, świadomego doskonalenia się oraz kontroli własnych działań i związanych z nimi emocji.

Wszelkie działania wychowawcze zmierzają do wykreowania osoby:

- odpowiedzialnej za swój rozwój ludzki i duchowo-religijny,
- zdolnej do samooceny i samorealizacji,
- otwartej na problemy innych,
- mającej refleksyjny stosunek do siebie,
- przekonanej o konieczności kierowania własnym rozwojem,
- wrażliwej na potrzeby innych,
- uwzględniającej potrzeby innych ludzi i służenia im,
- bogacącej życie wewnętrzne i potrzeby uczuciowe,
- akceptującej siebie,
- poprawnie komunikującej się z otoczeniem,
- dążącej do samodoskonalenia i poszerzenia własnych zainteresowań;
- świadomej zagrożeń dla jej zdrowia i życia;
- dojrzałe podejmującej decyzje;
- rozwijającej swą wolność, spontaniczność, pomysłowość i twórczość;
- świadomie korzystającej z dorobku kultury narodowej.

2. Osobowość wychowawcy

Wychowawcy to nie tylko zespół, to wspólnota ludzi. Jedność jest rzeczą istotną. Jedność z zachowaniem wolności, w miłości, olbrzymiej pogody ducha, nieustannej nadziei, że warto dobrym być, bo dobro ostatecznie zwycięży, nawet jeśli przegra jedną bitwę. I tu wiara, modlitwa przymnażają takiej postawy. Wychowawca tworzy atmosferę sprzyjającą wprowadzeniu dzieci i młodzieży w życie, w sprawne funkcjonowanie grupy. Niezwykle ważna jest postawa wychowawcy, który nie osądza, chwali za drobne czyny, a mniej mówi o złych. Dbą o jakość komunikatów, jakie członkowie grupy otrzymują od siebie nawzajem i od wychowawcy. Każdy z wychowawców winien cechować się stanowczością a zarazem dobrocią i cierpliwością. W działalności ukierunkowany na integralny rozwój, celem czyni nie tyle karanie zła, co wspieranie w kierunku dobra. Realizuje to zadanie dobrem, łagodnością akceptacją, ciepłem. Dobry wychowawca potrafi rozładować sytuacje konfliktowe, zauważa problemy i potrzeby każdego dziecka, dostosowuje organizację zajęć do specyfiki poszczególnych grup i etapów ich rozwoju.

VI. PODSUMOWANIE:

Program ma na celu pomóc wychowawcom Gminnego Ośrodka Kultury, rodzicom w rozwoju psychofizycznym, społecznym i duchowym młodego człowieka, jego osobowości i znalezieniu miejsca w dzisiejszym świecie, w którym istnieje wiele zagrożeń.

Terapia dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej.

A. Interwencja kryzysowa

- pierwsza pomoc-poradnictwo i wsparcie osobom w kryzysie skierowane do członków rodziny osób doświadczających przemocy domowej;
- praca z rodziną mająca na celu motywowanie do sięgania po profesjonalną pomoc psychologiczną dla dzieci.

B. Pomoc psychospołeczna i prawna dla ofiar przemocy domowej

- szeroko pojęte działania pomocowe;
- informacje i porady prawne udzielane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej -Punkt Konsultacyjny w Ustrzykach Dolnych.

III. Rehabilitacja

A. Zajęcia terapeutyczne prowadzone będą przez :

B. Poradnia Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych , Lesku oraz w Sanoku :

W roku 2022 Starostwo Powiatowe w Lesku otrzyma dotację w wys. **4000** zł na dofinansowanie Poradni Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych ze szczególnym przeznaczeniem na:

- poszerzenie oferty terapeutycznej dla rodzin ;
- prowadzenie programu psychoterapii dla współuzależnionych;
- prowadzenie programu pomocy psychologicznej dla osób dorosłych wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Zadania standardowe Poradni Leczenia Uzależnień :

- w ramach terapii grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu organizowane przez zakłady leczenia odwykowego;
- terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- terapia dla dorosłych Dzieci Alkoholików.

Rozdział IV

Podmioty Realizujące Gminny Program Profilaktyki I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lutowiskach.

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia w występujących uzależnieniach;
- 2) wydawanie skierowań w celu podjęcia leczenia dla osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków;

2. Poradnia Leczenia Uzależnień .

- 1) terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 3) terapia dla osób współuzależnionych od alkoholu;
- 4) terapia dla dorosłych Dzieci Alkoholików.

3. Punkt Konsultacyjny Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ustrzykach Dolnych.

- 1) udzielanie porad psychologicznych dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie porad psychologicznych dla członków rodzin osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków;
- 3) udzielanie porad prawnych osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków;
- 4) udzielanie porad członkom rodzin osób uzależnionych od narkotyków;
- 5) pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży z rodzin w których występują uzależnienia;
- 6) udzielanie porad psychologicznych ofiarom przemocy domowej.

Gminny Ośrodek Kultury w Lutowiskach.

Działania we współpracy z GKRPA:

1. Organizacja „Bajkowego Balu Karnawałowego” dla dzieci w wieku 2-6 lat z terenu Gminy Lutowiska
2. Warsztaty Zimowe z GOK dla dzieci z terenu Gminy Lutowiska
3. „Wakacje w Bieszczadach” – zajęcia wakacyjne w GOK w Lutowiskach – Lipiec/Sierpień
4. Warsztaty kulinarne – dofinansowanie zakupu wyżywienia dla dzieci-uczestników zajęć i spotkań /grupy integracyjne
5. Zakup materiałów plastycznych sprzęt i wyposażenia do prowadzenia zajęć
6. Dofinansowanie zajęć tanecznych dla dzieci i seniorów
7. „Mikołajki” ufundowanie drobnych upominków dla dzieci uczestniczących w zajęciach GOK
8. Rodzinny Dzień Dziecka – impreza plenerowa dla dzieci i ich rodzin z Gminy Lutowiska
9. Bieszczadzkie spotkanie z kolędą i pastorałką – przegląd kolęd i pastorałek
10. Dofinansowanie zajęć i wyjazdów grupy integracyjnej

4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:

1. Poradnictwo prawne dla ofiar przemocy domowej;
2. Poradnictwo psychologiczne;
3. Udzielenie schronienia całodobowego w Ośrodku dla ofiar przemocy domowej;
4. Prowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy/zajęcia są prowadzone w:

- a/ Zakładzie Karnym w Uhercach;
- b/ Areszcie Śledczym w Sanoku.

5. Komenda Powiatowa Policji w Ustrzykach Dolnych

- przeprowadzanie kontroli stanu trzeźwości kierujących pojazdami;
- badanie stanu trzeźwości innych uczestników w ruchu drogowym/ piesi/;
- regularne pogadanki w Zespole Szkół w Lutowiskach dla dzieci i młodzieży z zakresu:
  - a/ bezpieczna droga do szkoły;
  - b/ bezpieczne wakacje;
  - c/ uwaga pies;
  - d/ bezpieczne ferie;
  - e/ profilaktyka zapobiegania narkomanii, alkoholizmu i zażywaniu środków odurzających.

6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach:

Zadania GOPS. wykonywane całorocznie :

Obsługa przez 5 dni w tygodniu Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w tym :

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz pomoc przy uzyskaniu skierowania na leczenie specjalistyczne;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym/ rozmowy podtrzymujące/ oraz motywowanie do uczestnictwa w grupach A/a i innych wspólnotach działających w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi;
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy; Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej
- Wzmacnianie właściwych postaw rodzicielskich;
- Konstruktynne wzmacnianie rodzin u których występuje problem alkoholowy;
- Motywowanie osób pijących szkodliwie do zmiany stylu życia;
- Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- Wspieranie przez pracowników socjalnych ofiar przemocy domowej;
- Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji działających , które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach.

Kompetencje i uprawnienia członków GKRPA w Lutowiskach.

Ustawodawca w art.4¹ ust.4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprowadził wymóg, aby osoby wchodzące w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych posiadały odpowiednie przeszkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Państwowa agencja Rozwiązywania problemów alkoholowych we współpracy z Zespołem ekspertów ds. lokalnych i regionalnych programów profilaktyki przygotowała edycje Ramowego programu szkolenia dla gminnych komisji. Program składa się z 6 głównych bloków tematycznych. Członkowie komisji powinni przejść szkolenie z następujących bloków tematycznych;

- uzależnienie od alkoholu, leczenie osób uzależnionych, picie ryzykowne i szkodliwe, strategie pomocy oraz programy ograniczania picia;
- rodzina z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienie;;
- pierwszy kontakt z klientem gminnej komisji- osoba uzależnioną, zobowiązana do leczenia odwykowego oraz dorosłym członkiem jej rodziny ,sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz strategie pomocy organizowane w środowisku lokalnym, zjawisko przemocy w rodzinie;
- skuteczne strategie profilaktyczne ,wiedza o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących, profilaktyka szkolna, środowiskowa, rodzinna, standardy programów profilaktycznych oraz ich ewaluacja;
- zasady wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, lokalne strategie ograniczające dostępności alkoholu.

Przetwarzanie danych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Z dniem 1 stycznia 2018r. zaczęła obowiązywać zmiana w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która reguluje kwestię związaną z przetwarzaniem danych osobowych przez członków komisji. Zmiana ta polega na dodaniu do ustawy art.25a w brzmieniu :

„Członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z procedurą zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu, może przetwarzać informacje o osobach, o których mowa w art.24,bez zgody i wiedzy tych osób, dotyczące stanu zdrowia, nałogów ,skazań, mandatów karnych, orzeczeń o ukaraniu, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym”.

Udostępnianie danych instytucjom przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych.

Możliwość żądania dostępu dodanych wrażliwych przez różnego rodzaju instytucje musi wynikać z przepisów regulujących zakres ich działalności. Ważny jest cel ,w jakim dane te mogą być pozyskiwane ,każdorazowo wynikający z odpowiednich przepisów (np .wykrywanie przestępstw ,udzielanie pomocy społecznej). Instytucje zwracające się do gminnej komisji o udostępnienie danych **bez związku z celem**, w jakim mogą te dane pozyskiwać w świetle odpowiednich przepisów nie będą ich otrzymywać.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art.24 ustawy . Należy zaznaczyć ,że każdy może złożyć zawiadomienie rozpoczynające procedurę, członkowie grup roboczych i zespołów interdyscyplinarnych, kieruje osobę ,wobec której istnieje podejrzenie ,ze stosuje przemoc w rodzinie i nadużywa alkoholu . Ważna informacja jest to, że podmiot zawiadamiający nie staje się stroną postępowania;
  - zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o zaprzestaniu działań, wymienionych w art.24 ustawy i poddaniu się leczeniu odwykowemu.. Gminna komisja nie posiada instrumentów prawnych do zobowiązania osoby co do której wpłynęło zgłoszenie ,aby przyszła na spotkanie. Może jedynie zapraszać taką osobę na spotkanie;
  - po zgłoszeniu się osoby członkowie komisji motywują osobę uzależnioną do rozpoczęcia leczenia i zmiany swojej postawy;
  - w stosunku do osoby, która nie wstawiła się na zaproszenie istnieje duże prawdopodobieństwo ,że dochodzi do rozkładu życia rodzinnego, demoralizacji małoletnich ,uchylania się od zaspakajania potrzeb rodziny oraz systematycznego zakłócania spokoju lub porządku publicznego gminna komisja podejmuje dalsze działania wynikające z ustawy. Komisja kieruje osobę na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Natomiast w sytuacji ,gdy zawiadomienie nie wynika ,że doszło do przesłanek społecznych oraz przesłanki naużywania alkoholu, a brak kontaktu z wnioskodawcą ,jak i zgłaszającym uniemożliwia przyjęcie odmiennej interpretacji, wówczas istnieje możliwość umorzenia postępowania;
  - przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym- opinia wydana przez biegłych ,protokoły rozmów z osobą zgłaszającą do komisji, protokoły z rozmów z osobą uzależnioną od alkoholu, lub w przypadku gdy osoba nie zgłosiła się i do takiej rozmowy nie doszło należy podłączyć informację o podjętych działaniach w tym zakresie(liczba, terminy zaproszeń wraz z informacją o nie wstawieniu się na badanie przez biegłych;
  - złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu, osoby ,której postępowanie dotyczy;
- 1)inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
  - 2) pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu/ informowanie o możliwościach pomocy prawnej, chorobie alkoholowej i sposobie jej leczenia/;
  - 3) przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu;
  - 4) wezwania na rozmowę osoby co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie Jej o konieczności zaprzestania złych działań;
  - 5) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych/psychologa i psychiatrę/ w celu wydania opinii o przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
  - 6)motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu przeciwalkoholowemu;
  - 7) przygotowanie dokumentacji oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Lesku osób z problemem alkoholowym, które nie podjęły współpracy z komisją;
  - 8) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza

miejszem sprzedaży po uprzednim otrzymaniu upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Lutowiska;

9) wydawanie opinii zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Lutowiska;

10) ścisła współpraca z instytucjami, organizacjami pracującymi w obszarze uzależnień;

11) opracowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z preliminarem wydatków;

12) uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oraz realizacja procedury „Niebieskie karty”.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

w Lutowiskach za udział w pracach i posiedzeniach Komisji przysługuje wynagrodzenie w formie ryczałtu w wysokości:

- a) 17 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2021 r.- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 2020r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021r.(Dz.U.2020,poz. 1596) dla przewodniczącego GKRPA., wynagrodzenie miesięczne ryczałtowe za koordynację działań w obszarze uzależnień.;
- b) 4 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2021r. - /Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2020r w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2021r.(Dz.U.2020,poz. 1596) wynagrodzenie w formie ryczałtu dla wszystkich członków GKRPA. za udział w pracach i posiedzeniach komisji.

ROZDZIAŁ V

Ustawodawca wskazał w art. 4¹ ustawy o z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi /Dz.U.2019,poz. 2277 ze zm./, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin, co bezpośrednio przekłada się na finansowanie zadań.

W art. 11¹ ustawodawca stwierdza ,że w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust.1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Preliminarz wydatków Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na Rok 2022

Plan finansowy GKRPA na 2022 rok

851		Ochrona zdrowia	75 136
------------	--	------------------------	---------------

	85153		Zwalczanie narkomanii	8074
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	4 000
		4 300	Zakup usług pozostałych	4 074
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	67 062
		2310	Dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jst (Miasto Przemyśl) Dotacje na realizację zadań z zakresu ustawy o zdrowiu publicznym realizowane przy pomocy własnych jednostek organizacyjnych gminy oraz dotacja na świadczenia opieki zdrowotnej	1 636
		2320	Dotacje celowe przekazane dla powiatu na zadania bieżące realizowane	4000
		2800	Dotacja celowa z budżetu dla pozost. jst	20 000
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	24 000
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5031
		4220	Zakup środków żywności	2500
		4300	Usługi pozostałe	4 395
		4410	Podróże służbowe krajowe	500
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	5000
			Razem	75 136

Dotacja- **38 000** zł. z tego :

- Zespół Szkół w Lutowiskach - **14 000** zł.

- Gminny Ośrodek Kultury - **20 000** zł.

- Poradnia Leczenia Uzależnień w Lesku- Filia w Ustrzykach Dolnych- **4 000** zł